

Käesolevaga kinnitan Tripod Grupp OÜ nimel, et

INGRID VALGMA

on läbinud Tripod Grupp OÜ korraldatud testikasutaja väljaõppe, mille tulemusena on ta omandanud õiguse järgmiste psühholoogiliste testide läbiviimiseks, töötlemiseks ning testitulemuste sisuliseks tõlgendamiseks:

- juhi isiksuse küsimustik (*IK-JUHT; ©Tripod*)
- juhi vaimse võimekuse skaala (*VVS-JUHT/2; ©Tripod*)
- isiksuseküsimustik (*NEO-TRI/2; ©Tripod*)
- vaimse võimekuse skaala (*VVS/6; ©Tripod*)
- ruumilise võimekuse skaala (*RVS; ©Tripod*)
- visuaalse kiiruse ja täpsuse test (*VKT; ©Tripod*)
- inglise keele testid (*ENG-READ, ENG-LISTEN, ENG-WRITE; ©Tripod*)

Litsents on personaalne ja kehtib kaks (2) aastat alates eelmise litsentsi lõppemisest 1. detsembril 2019.

Litsentsi lahutamatuks osaks on *Tripodi testikasutaja eetikajuhend*.

Kinnitan:

/allkirjastatud digitaalselt/

Ingrid Aug
psühholoog-konsultant

Tallinnas 18. oktoobril 2019. a.

TESTIKASUTAJA KINNITUS

---

*Käesolevaga kinnitan, et mina, **Ingrid Valgma**, olen läbinud Tripodi testikasutaja väljaõppe ning omandanud vajalikud teadmised testikasutaja litsentsil viidatud testide läbiviimiseks, töötlemiseks ja testitulemuste sisuliseks tõlgendamiseks.*

Olen tutvunud Tripodi testikasutaja eetikajuhendiga ja kasutan Tripodi teste sellega kooskõlas.

Kinnitan:

/allkirjastatud digitaalselt/

Ingrid Valgma
testikasutaja

TESTIKASUTAJA EETIKAJUHEND

TESTIKASUTAJA PROFESSIONAALSED NÕUDED

Standardiseeritud psühholoogiliste testide **läbiviimine** ei nõua eelnevat ettevalmistust ja testide läbiviijal ei pea olema psühholoogi haridust. Samuti ei nõua testide skoorimine spetsiaalset ettevalmistust. Erinevalt läbiviimisest ja skoorimisest nõuab isiksuseküsimumstike ja vaimse võimekuse testide tulemuste **tõlgendamine** üldjuhul psühholoogi haridust vähemalt magistrikraadi tasemel, millele lisandub spetsiaalne koolitus.

Tripodi testikasutaja eetikakoodeks lähtub testide kasutamisel Eesti Psühholoogide Liidu eetilistest põhimõtetest, Ameerika Psühholoogide Assotsiatsiooni (*APA*) ja Haridusmõõtmiste Rahvusliku Nõukogu (*National Council on Measurement in Education*) poolt väljatöötatud „Haridusalase ja psühholoogilise testimise standarditest”¹ ja Ameerika Haridusuuringute Assotsiatsiooni koostatud „Õiglase testimise koodeksist haridusvaldkonnas”². Nimetatud standardite kohaselt kuuluvad isiksuseküsimumstikud ja intelligentsusetestid üldjuhul C-taseme testide hulka, mis nõuavad kasutajalt psühholoogia magistrikraadi koos litsentsi või sertifikaadiga vastava testi haldajalt.

Seega peab testide tõlgendamise tegelev inimene lisaks üldistele teadmistele psühholoogiliste testide kohta (reliaablus, valiidsus, normeerimine jne) olema saanud piisavad üldteoreetilised teadmised isiksuse ja intelligentsuse kohta. Praegu ei ole kõikidel Eestis psühholoogilise hindamisega tegelevatel koolipsühholoogidel ja karjäärinõustajatel kahjuks veel maailma standarditele vastavat kvalifikatsiooni, kuid loodetavasti aastatega olukord paraneb ja seniks tuleb pakkuda tänastele testikasutajatele võimalikult põhjaliku täiendõppe võimalusi.

JUHENDI PÕHIMÕTTED

Eetikajuhised on mõeldud **õiglase testimise** hõlbustamiseks. See tähendab, et spetsialistid peaksid kasutama ainult selliseid teste, mis on kõigi testitajate suhtes õiglased, sõltumata testitajate soost, vanusest, võimalikest puuetest, rahvusest, emakeelest, usust vm.

Testide ja testimisprotseduuri hoolikas standardiseerimine aitab tagada **võrdseid võimalusi** kõigile testitajatele. Õigluse põhimõte tähendab, et iga testitajal peab olema võimalus testi tegemiseks valmistuda ning teda tuleb teavitada, vastavalt testimise eesmärgile, testi olemusest ja sisust. Õigluse põhimõttest tuleks lähtuda kõigi testimise protsessi aspektide hindamisel, sh tulemustest teavitamisel ja tagasiside andmisel.

Eetikajuhend kehtib nii paberkandjal kui ka veebiversioonis läbiviidavatele testidele ning kuulub lahutamatu osana Tripodi testikasutaja litsentsi juurde.

Juhised puudutavad nelja valdkonda:

- I Testide valik
- II Testitajate teavitamine
- III Testide läbiviimine ja tulemuste säilitamine
- IV Testitulemuste raporteerimine ja tõlgendamine

¹ *The Standards for Educational and Psychological Testing*, (1999). Washington, DC: American Educational Research Association.

² *Code of Fair Testing Practices in Education*. (2004). Washington, DC: Joint Committee on Testing Practices. Kättesaadav aadressil <http://www.apa.org/science/programs/testing/fair-code.aspx>

PSÜHHOLOOGILISE TESTIMISE REEGLID

- A. Testikasutaja kasutab ainult neid teste, milleks ta on kvalifitseeritud.
- B. Testikasutaja kasutab teste oma kompetentsuse piirides.
- C. Testikasutaja lähtub õiglase testimise põhimõtetest.

* * *

I TESTIDE VALIK

Testikasutajad peaksid valima kasutamiseks kvaliteetsed testid, mis vastavad eesmärgile ning sobivad testitavate profiiliga.

Testide valikul tuleks hinnata:

- 1) millisel eesmärgil teste soovitakse kasutada;
- 2) milliseid omadusi/oskusi soovitakse hinnata;
- 3) keda soovitakse testida.

Seejärel uurida, milliseid mõõtevahendeid eesmärgi täitmiseks leidub. Seejuures hinnata, millised on:

- a) testi tehnilised andmed (reliaablus, valiidsus);
- b) testi teoreetiline taust;
- c) testi normid (normvalimi tunnused; millal normeeritud jne).

- Uuri testikoostaja loodud materjale ning vali selliseid testid, mille kohta on olemas selge, täpne ja täielik teave.
- Hinda testi tehnilist kvaliteeti nii testikoostaja kui ka sõltumatute hindajate tõendusmaterjalide põhjal.
- Enne testi kasuks otsustamist uuri näidisülesandeid, juhiseid, vastuslehti ja tulemusraporteid.
- Mõtle läbi, kuidas võivad testi täita erinevad rühmad ja mil määral võivad sooritus erinevused tuleneda teguritest, mis pole seotud mõõdetavate oskustega.
- Kasuta ainult selliseid teste, mille läbiviimiseks ning tulemuste korrektseks tõlgendamiseks on vastav väljaõpe, teadmised ja oskused olemas.

II TESTITÄITJA TEAVITAMINE

Testikasutaja peaks teavitama testitäjat testi iseloomust, testitaja õigustest ja kohustustest, testitulemuste kasutamisest ning vaidlustamise võimalustest.

- Alaealise testitaja hindamiseks hangi tema vanema/hooldaja **kirjalik informeeritud nõusolek** testimise läbiviimiseks.
- Testimisel osalemine peaks olema vabatahtlik ja selle aluseks selgelt väljendatud tahteavaldus, mis on isikuandmete kogumise ja säilitamise aluseks.
- Teavita testitajaid enne testi läbiviimist testi sisust, küsimuste tüüpidest, juhistest ning sobivatest testi täitmise strateegiatest.
- Kui testi täitmine on vabatahtlik, varusta testitajat või tema vanemat/hooldajat infoga, mille alusel otsustada, kas kõnealust testi täita – ning teavita võimalikest alternatiividest, samuti testi täitmata jätmise tagajärgedest.
- Teavita testitajat või tema vanemat/hooldajat **testitaja õigustest**.

Testitaja õigused:

- Informeeritud nõusoleku õigus.
- Õigus testitulemusi teada saada.
- Õigus arutada oma tulemusi testikasutajaga.
- Õigus privaatsusele, testivastuste ja tulemuste konfidentsiaalsusele: ilma testitaja **kirjaliku nõusolekuta** ei ole lubatud testitulemuste avaldamine kolmandatele isikutele.
- Testimaterjalide ja tulemuste hoidmise eritingimused: tuleb tagada testitulemuste **konfidentsiaalne säilitamine**.
- Õigus kõige vähem stigmatiseerivale sildile.

Informeeritud nõusolek tähendab, et testitavale selgitatakse temale arusaadavas keeles:

- a) testimise põhjuseid,
- b) mis tüüpi teste kasutatakse,
- c) mis on testimise tagajärjed,
- d) kuidas on kavas teste tõlgendada ning testitulemusi kasutada,
- e) millist informatsiooni, kellele ja mis tingimustel testitulemuste kohta antakse või ei anta,
- f) millisel viisil saab testitaja või tema vanem/hooldaja täiendavat infot taotleda või tagasisidet anda.

III TESTIDE LÄBIVIIMINE

Testimisel tuleb lähtuda õigluse põhimõttest.

- Järgi testide läbiviimisel nõutud standardiseeritud protseduure.
- Võimalda testitajatel tutvuda näidisülesannetega.
- Kindlusta testimaterjalide turvalisus, paljunda ja kasuta testimaterjale ainult eesmärgipäraseks testimiseks. Säilita kasutamata testimaterjalid lukustatud kapis või seifis ning välista igasugune testimaterjalide ja/või testisüsteemi sisenemiseks väljastatud kasutajatunnuse-salasõna levik kolmandatele isikutele.
- Hoidu autoriõiguste rikkumisest, kasuta ainult testi ametlikku Tripodi poolt väljastatud versiooni ja skoori vastused eranditult Tripodi testikeskuse vahendusel.
- Jälgi, et testitamine ei toimuks ebaausal teel (nt kalkulaatori kasutamine, kui see pole lubatud, kõrvaliste isikuga konsulteerimine).
- Kindlusta testitulemuste konfidentsiaalne säilitamine. Veebipõhisel testitamisel säilitatakse testitulemused turvaliselt Tripodi andmebaasis. Kui soovite tulemusi salvestada oma arvutisse, tuleb failid või ligipääs neile kaitsta paroolidega. Juhul kui kasutate paberkandjal teste, tuleb täidetud teste säilitada lukustatud kapis või seifis ning vajaliku aja möödudes need personaalselt täielikult hävitada.
- Kindlusta, et keegi teine ei saaks testide tulemusi vääralt kasutada.

IV TESTITULEMUSTE RAPORTEERIMINE JA TÕLGENDAMINE

Testikasutaja peaks testitulemusi raporteerima ja tõlgendama adekvaatselt, täpselt, üheselt mõistetavalt ja selgelt.

- Testitulemuste tõlgendamisel arvesta küsimuste või ülesannete sisu, normgrupi eripära, testi tehnilisi andmeid, testitulemustega seotud rakendusvõimalusi ja piiranguid.
- Kasuta teste ainult testikoostaja soovitatud otstarbel, v.a juhul kui muudel eesmärkidel kasutamine on teaduslikult põhjendatud või testi haldajaga kooskõlastatud.
- Ära langeta otsuseid testitajate kohta üheainsa testi põhjal, sest Tripodi testid **ei oma diagnostilist väärtust**. Tõlgenda testitulemusi muu teabe kontekstis ja kasuta täiendavaid hindamisvahendeid.
- Anna testide kohta tagasisidet mõistliku aja jooksul ning sellisel viisil, mis on testitajatele mõistetav.